

קלאוס הרנוקור והפילהרמונית הווינאית. רוחו של שוברט צילום: ערוץ הדיסק

טרגדיה גדולה, לא עצובה

בט על ביצועים אלטרנטיביים לסימפוניה "הטרגית" של שוברט: איזה טמפו משרת את רוחו של המלחין? וגם: מה מייחד את התזמורת משווייץ, שתופיע כאן עם מקסים ונגרוב

הנגנים הצעירים משווייץ (הם בני עמים שונים, מאוסטרליה עד רוסיה ועד צרפת ושווייץ, בין השאר) ינגנו רק בקונצרט הראשון, אשר ונגרוב יתפקד בו גם ככנר הסולן, ביצירות מאת צ'ייקובסקי ומאת סן-סאנס (קונצרט זה כולל גם חלק קאמרלי ובו ינגן מקסים ונגרוב סונטות לכינור ופסנתר עם הפסנתרנית הישראלית שירה שקר).

מהי אקדמיית הקשתנים ע"ש מנוחין? הכנר יהודי מנוחין הוא שהקים אותה, ב-1977, וראג שעם המורים ועם המדריכים בכיתות האמן בה יימנו אמנים כמו ז'ורז' אנסקו, פבלו קואלס, בנג'מין ברייטון, נדיה בולאנובה. ב-2011 עבר המוסד, שפעל בתחילה בגשטאד, אל מקומו הנוכחי, מבנה מהמאה ה-17 שהוא אתר מורשת שווייצרית. מאותה שנה מכון ונגרוב כמנהל הפדגוגי של בית הספר (במקביל לפעילותו ככנר וכמנצח ולמשרת ההוראה האחרת שלו, באקדמיה המלכותית בלונדון).

נוסחת הפעולה: מספר מצוי-מצם של תלמידים (רק 16 כיום, 7 מהם תלמידות, בני 20 עד 25) שלומדים בחנינים (4 עד 6 שיעורי רים פרטיים בחורש, לבר מכי-תות אמן). לתלמידים הזקוקים לכך – כך אפשר להבין מהאתר הרשמי של האקדמיה – גם הכי-כללה וגם האכסון (בבתי תומכים נדיבים בסביבה) ניתנים בחינם. הלימודים באקדמיה ע"ש מנוחין נמשכים שלוש שנים, חלק מובי-נה בהם הוא השתתפות בהופעות של תזמורת המוסד, שנערכים בארצות שונות. 20 עד 30 איורי-עים כאלה מתקיימים מדי שנה, ההכנסות מהם מועברות במלואן לקופת האקדמיה. בנוסף מת-בקשים הבוגרים (לא מחויבים!) להחזיר למוסד את שכר הלימוד לשיעורין, במהלך שנות הקריירה שלהם.

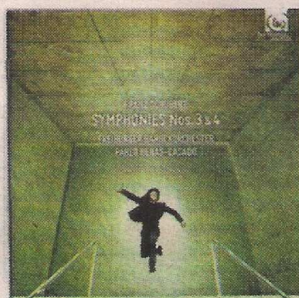
עיון בתקנות האקדמיה מעלה שלושה איסורים שהמפרים אותם מוזהרים ואף מודחקים: נאסר על התלמידים לדבר סרה במוסד; נאסר עליהם לעשות סקי; נאסר עליהם לשנות אלוהות ולצרוך סמים – בשיעורים, בחזרות ולפני קונצרטים.

תובת: www.youtube.com/watch?v=CnoI-sYtCOU. למעוניינים בצליל האינטרנטי הכי משוכת, תאווה לאוזניים: מדי-גם קצר מביצוע של הפילהרמונית הברלינאית לניצוח גוסטבו דורא-מל (הפרק השלישי) ומין לצפייה והאזנה בחינם: www.youtube.com/watch?v=7XGjsTaj_I

3 איסורים שווייציים

תזמורת האקדמיה על שם מנוחין משווייץ היא התזמורת הרשמית של אקדמיה זו, השוכנת בטירה הצופה על אגם ז'נווה ושמה Chateau de Coppet. השבוע, ביום שישי בצהריים, תופיע התזמורת (אנסמבל כלי מיתר ובו 20 נגנים) בפסטיבל ונגרוב בהיכל התרבות בת"א. זה הראשון מתוך שני קונצרטים (השני יהיה במצאי שבת, עם התזמורת הסימפונית ראשון לציון) בכיכובו של הכנר והמנצח מקסים ונגרוב, הנמנה עם צמרת הכנרים של ימינו.

בטמפו אטי, אבל לא עד כדי כך. בראש הביצועים הנוספים היו מינים במרשתת (בשלמותם או חלקם) צועד המנצח האוסטרי ניקולאוס הרנוקור, עם הפילהרמונית הווינאית. הנגינה התרחשה לפני עשרים שנה לפחות, אם לא יותר, הסאונד צלול. גם הרנוני-קור בוחר טמפו כולט במתינות, לביצוע האלגרו שלאחר המבוא האטי, קרוב באטיותו לג'וליני אבל בלי להישמע מסורבל, ומשיג תוצאה ערבה, משכנעת מאוד. הכ-

מפו דומה לזה שנוקט קאסאדו עם הפרייבורגים, אבל ההמשך (חלק ה"אלגרו ויוואצ'ה", כאמור), הוא הפתעה: טמפו מתון, שום "יוואצ'ה". בסך הכל נמשך הפרק הראשון אצל ג'וליני כ-12:10 דקות, לעומת פחות מ-10 דקות אצל קאסאדו. הברל ניכר מאוד.

מה עדיף? בהכללה, ביצוע מהיר נוטה תמיד להרשים יותר, לפחות בפגישה ראשונה. לא כך הפעם: אף שהתזמורת בניצוח ג'וליני נשמעת מגושמת, גושית, נטולת עידון (גם משום שההקלטה ישנה), הטמפו שלו מפלרטט ביי-תר תואם עם המנגינות המובי-נית בכל מה ששוברט עשה. דעתו של המנצח אבי אוסטרובסקי, שגם הקליט את היצירה לפני 20 שנה, עם התזמורת של הלסינג-בורג (שוודיה): "לטמפו האטי של ג'וליני בפרק זה יש כוח, יש אמי-רה, אבל לדעתי זו אטיות מוגזמת. גם אני מבצע את הפרק הראשון

ביציעה לכלי מיתר אופוס 18 של בטהובן, יצירה שחוכרה 17 שנה לפני כן. זו עובדה מפתי-ג, שהרי מקובל לחשוב ששוברט, על שהיה מעריץ של בטהובן, אף להינתק מצלו הכבד ולהיברל-נגן. האופי הסוער-דרמטי של פרק הבטהובני אינו מתקיים אצל שוברט, שבונה מאותו נושא מוזיקה פיינית לו, שאפשר אולי לתארה-זרמת אך מזדמרת". והביצוע: תזמורת הבארוק מפרייבורג, בני-הו של קאסאדו בן ה-37, מממשת היצירה בסאונד ערב, בורמה, גישה גירסה אנינטי-טעם ומכו-ית. לשם הערכתה של גירסה זו-ארי, על רקע אלטרנטיבה שונה, חנתי ברשת לביצוע ישן בניצוחו-ל קרלו מריה ג'וליני, מ-1990 וא-היה אז בן 76. הכתובת: <https://www.youtube.com/watch?v=fGRuQuRUFp>.

את המבוא האטי בתחילת הפי-הראשון הוליך ג'וליני בט-